

1/ERP/2021/MP - Metodický pokyn k povinnosti používať pokladnicu e-kasa klient na evidenciu tržby na príležitostne organizovaných podujatiach

Obsah:

Úvod

1. diel Povinnosť používať pokladnicu e-kasa klient na evidenciu tržby pri predaji tovaru alebo poskytnutí služby uvedenej v prílohe č. 1 zákona č. 289/2008 Z. z.
2. diel Výnimky z povinnosti používať pokladnicu e-kasa klient na evidenciu tržby podľa § 3 ods. 2 zákona č. 289/2008 Z. z.
3. diel Prípady, na ktoré sa nevzťahuje zákon č. 289/2008 Z. z.
 - 3.1 Predaj tovaru alebo poskytnutie služby osobami, ktoré nie sú podnikateľmi
 - 3.2 Predaj tovaru alebo poskytnutie služby uvedenej v prílohe č. 1 bez oprávnenia na podnikanie
 - 3.3 Poskytnutie služby, ktorá nie je uvedená v prílohe č. 1
 - 3.4 Predaj nákupných poukážok, dobíjajúcich kariet alebo lokálnych platidiel

Úvod

Cieľom metodického pokynu je oboznámiť odbornú verejnosť s prípadmi, v ktorých je podnikateľ povinný na príležitostne organizovaných výstavných, prezentačných alebo predajných podujatiach (napr. slávnosti remesiel), športových alebo kultúrnych podujatiach (napr. hudobný festival), prípadne iných spoločenských podujatiach (napr. hody, vinobranie, vianočné trhy) používať na evidenciu tržieb prijatých v hotovosti alebo elektronickým prostriedkom nahrádzajúcim hotovosť pokladnicu e-kasa klient podľa zákona č. 289/2008 Z. z. o používaní elektronickej registračnej pokladnice a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 289/2008 Z. z.“).

1. diel Povinnosť používať pokladnicu e-kasa klient na evidenciu tržby pri predaji tovaru alebo poskytnutí služby uvedenej v prílohe č. 1 zákona č. 289/2008 Z. z.

Zákon č. 289/2008 Z. z. sa v súlade s § 1 ods. 2 vzťahuje na fyzickú osobu alebo právnickú osobu, ktorá na základe oprávnenia na podnikanie (§ 2 ods. 2 Obchodného zákonníka) predáva tovar alebo poskytuje službu (ďalej len „podnikateľ“); zákon sa vzťahuje aj na podnikateľa s trvalým pobytom alebo sídlom mimo územia Slovenskej republiky, ak predáva tovar alebo poskytuje uvedenú službu na území Slovenskej republiky.

Podnikateľom je podľa § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka:

- a) osoba zapísaná v obchodnom registri,
- b) osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia,
- c) osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov,
- d) fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu [zákon č. 105/1990 Zb. o súkromnom podnikaní občanov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 105/1990 Zb.“)].

Pokladnicou e-kasa klient (ďalej len „PEKK“) je podľa § 2 písm. b) zákona č. 289/2008 Z. z. tak on-line registračná pokladnica, ako aj virtuálna registračná pokladnica.

Tržbou sa podľa § 2 písm. z) zákona č. 289/2008 Z. z. rozumie platba prijatá z predaja tovaru alebo z poskytovania služby na predajnom mieste v hotovosti, platba prijatá inými platobnými prostriedkami nahrádzajúcimi hotovosť, najmä elektronickými platobnými prostriedkami alebo poukážkou oprávňujúcou na nákup tovaru alebo poskytnutie služby, ako aj platba prijatá ako preddavok. Tržbou nie je platba prijatá bezhotovostne prevodom na účet podnikateľa.

Elektronickým platobným prostriedkom je prostriedok vzdialeného prístupu k peňažnej hodnote uchováajúci určitú peňažnú hodnotu v elektronickej forme, z ktorého sa platená suma automaticky odrátava po identifikácii klienta, t. j. po zadaní PIN kódu, podpisu alebo hesla [napr. platobná (bankomatová) karta, čipová karta alebo dobíjacia karta organizátora podujatia].

Poukážkou oprávňujúcou na nákup tovaru alebo poskytnutie služby je napr. jednorazová nákupná poukážka na konkrétnu akciu, jednoúčelový poukaz [§ 9a ods. 1 písm. b) zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 222/2004 Z. z.“)], žetón, ako aj alternatívna mena (lokálne platidlo živec, groš, toliar a pod.) vydané napr. obcou alebo organizátorom podujatia (ďalej len „nákupná poukážka“).

Poznámka

*Pokiaľ ide o **jednoúčelový poukaz**, podnikateľ, ktorý je platiteľom DPH, pri jeho*

- ✓ **predaji** vyhotoví pokladničný doklad z PEKK podľa § 8 odseku 6 alebo podľa odseku 2 zákona č. 289/2008 Z. z., ak ide o úhradu faktúry,
- ✓ **výmene** za tovar alebo za poskytnutú službu vyhotoví pokladničný doklad, ktorý podľa § 8 ods. 9 zákona č. 289/2008 Z. z. **obsahuje najmenej**
 - údaje podľa ods. 1 písm. c), f), h), i) a m) až o) zákona č. 289/2008 Z. z., t. j. identifikačné číslo pre DPH, dátum a čas vyhotovenia, cenu tovaru alebo cenu služby, obchodné meno, sídlo alebo miesto podnikania podnikateľa a predajné miesto, ak je odlišné od sídla alebo miesta podnikania, zaokrúhlenie ceny podľa § 3 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov, celkovú sumu platenej ceny ako aj ďalšie údaje, ktorých uvedenie vyplýva z osobitného predpisu,
 - označenie tovaru alebo označenie služby, množstvo tovaru alebo rozsah služby, daňové identifikačné číslo, kód PEKK, identifikačné číslo organizácie, ak bolo podnikateľovi pridelené, poradové číslo, unikátny identifikátor dokladu, čitateľný QR kód, overovací kód podnikateľa, slová „úhrada poukazom“; pokladničný doklad môže obsahovať unikátny identifikátor kupujúceho, ak je predložený kupujúcim pred zaevidovaním prijatej tržby, a číslo jednoúčelového poukazu.

Tento pokladničný doklad nesmie obsahovať údaje podľa § 8 ods. 1 písm. j) až l) zákona č. 289/2008 Z. z., t. j. základ DPH v členení podľa sadzieb, okrem prípadu, ak platiteľ DPH uplatňuje osobitnú úpravu uplatňovania dane podľa zákona č. 222/2004 Z. z., sadzbu DPH alebo údaj o oslobodení od DPH v členení podľa sadzieb, okrem prípadu, ak platiteľ DPH uplatňuje osobitnú úpravu uplatňovania dane podľa zákona č. 222/2004 Z. z., výšku DPH spolu, v členení podľa sadzieb, okrem prípadu, ak platiteľ DPH uplatňuje osobitnú úpravu uplatňovania dane podľa zákona č. 222/2004 Z. z.

Tovarom je podľa § 2 písm. aa) zákona č. 289/2008 Z. z. akýkoľvek výrobok, polotovár, materiál alebo surovina predávaný podnikateľom.

Službou sa podľa § 2 písm. ab) zákona č. 289/2008 Z. z. rozumie služba označená v Štatistickej klasifikácii ekonomických činností (Vyhláška Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 306/2007 Z. z.,

ktorou sa vydáva Štatistická klasifikácia ekonomických činností) (ďalej len „ŠKEČ“) uvedená v prílohe č. 1 (ďalej len „služba uvedená v prílohe č. 1“).

Podnikateľ, ktorý na základe oprávnenia na podnikanie predáva tovar alebo poskytuje službu uvedenú v prílohe č. 1, je povinný v zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 289/2008 Z. z. evidovať tržbu v systéme e-kasa prostredníctvom PEKK bez zbytočného odkladu po jej prijatí a v súlade s § 8 ihneď po zaevidovaní tržby v PEKK odovzdať kupujúcemu pokladničný doklad obsahujúci minimálne náležitosti podľa § 8 zákona č. 289/2008 Z. z. Pokladničný doklad vyhotovený PEKK môže podnikateľ kupujúcemu zaslať alebo sprístupniť v elektronickej podobe, ak s tým kupujúci súhlasí a požiada o to pred vytlačeníím pokladničného dokladu za podmienky, že podnikateľ pokladničný doklad nevytlačil. Podnikateľ nesmie kupujúcemu odovzdať alebo zaslať, resp. sprístupniť v elektronickej podobe namiesto pokladničného dokladu iný doklad, napr. neplatný doklad, ktorý obsahuje informácie o cene.

Príklad 1

Podnikateľka na základe živnostenského oprávnenia vyrába bábiky a iné výrobky zo šúpolia. Svoje výrobky dodáva ÚLUV-u (úhrada faktúry bezhotovostne), ale ich predáva aj na jarmokoch, hodoch, vinobraniach atď., kde tržbu prijíma v hotovosti.

Živnostníčka je povinná iba pri prijatí tržby za predaný tovar v hotovosti použiť PEKK.

Príklad č. 2

Živnostníčka na hodoch vykonáva činnosť maľovanie na tvár. Uvedená služba je podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky zaradená v ŠKEČ do triedy 96.09 Ostatné služby osobnej potreby i. n. - činnosť štúdií poskytujúcich tetovanie a piercing, ktorá je uvedená v prílohe č. 1 zákona č. 289/2008 Z. z.

Podnikateľka je povinná pri prijatí tržby za poskytnutú službu v hotovosti alebo iným platobným prostriedkom nahrádzajúcim hotovosť použiť PEKK.

Príklad č. 3

Samostatne hospodáriaci roľník (zákon č. 105/1990 Zb.) predáva na vinobraní hrozno a burčiak z vlastnej poľnohospodárskej produkcie.

Podnikateľ je povinný pri prijatí tržby za tovar predaný v hotovosti alebo iným platobným prostriedkom nahrádzajúcim hotovosť použiť PEKK.

2. diel Výnimky z povinnosti používať pokladnicu e-kasa klient na evidenciu tržby podľa § 3 ods. 2 zákona č. 289/2008 Z. z.

V § 3 ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 289/2008 Z. z. sú taxatívne upravené výnimky z povinnosti evidovať tržbu pri predaji tovaru alebo poskytnutí služby uvedenej v prílohe č. 1. Povinnosť evidovať tržbu v PEKK sa nevzťahuje napr.:

- ✓ na predaj cenín (výnimka sa nevzťahuje na predaj jednoúčelového poukazu podľa § 9a ods. 1 písm. b) zákona č. 222/20004 Z. z.),
- ✓ na predaj mincí z drahých kovov, pamätných bankoviek a mincí na numizmatických burzách,
- ✓ na predaj poštových cenín na filatelistických burzách,
- ✓ na predaj tovaru alebo poskytnutie služby podnikateľom alebo jeho zamestnancami, ktorí sú osobami s ťažkým zdravotným postihnutím,
- ✓ na predaj živých zvierat (výnimka sa nevzťahuje na predaj akvariijných rybičiek, exotického vtáctva, exotických zvierat, hadov, škrečkov, morčiat a iných hlodavcov),
- ✓ na predaj tovaru vyrobeného alebo poskytnutie služby v rámci praktického vyučovania žiakov,

- ✓ na predaj tovaru alebo poskytnutie služby prostredníctvom predajných automatov; v prípade jednorazových akcií môže ísť napr. o použitie automatov na predaj potravín (nápojov), drogistického alebo iného spotrebného tovaru.

Z uvedeného vyplýva, že vyššie uvedené výnimky sa vzťahujú aj na predaj tovaru alebo poskytnutie služby uvedenej v prílohe č. 1 podnikateľom na príležitostne organizovaných výstavných, prezentačných alebo predajných podujatiach (napr. slávnosti remesiel), športových alebo kultúrnych podujatiach (napr. hudobný festival), prípadne iných spoločenských podujatiach (napr. hody, vinobranie, vianočné trhy).

Zákon č. 289/2008 Z. z. neupravuje výnimku len z titulu, že podnikateľ predáva tovar alebo poskytuje službu uvedenú v prílohe č. 1 len príležitostne, napr. jedenkrát alebo dvakrát do roka.

3. diel Prípady, na ktoré sa nevzťahuje povinnosť používať pokladnicu e-kasa klient

3.1. Predaj tovaru alebo poskytnutie služby osobami, ktoré nie sú podnikateľmi

3.1.1. Právnické osoby, ktoré nie sú založené alebo zriadené na podnikanie (napr. príspevkové organizácie, nadácie, neziskové organizácie, združenia fyzických alebo právnických osôb) a nemajú oprávnenie na podnikanie podľa § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka, nie sú povinné používať PEKK pri predaji tovaru alebo pri poskytovaní služby uvedenej v prílohe č. 1.

3.1.2. Obec je podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon „č. 369/1990 Zb.“) orgánom miestnej samosprávy. Činnosť obce vykonávaná v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. nie je podnikaním podľa § 2 Obchodného zákonníka, a preto ak obec predáva tovar alebo poskytuje službu uvedenú v prílohe č. 1 na príležitostne organizovanej akcii (napr. športové podujatie, hody, vinobranie, vianočné trhy), pričom nemá oprávnenie na podnikanie, nie je povinná na evidenciu prijatej tržby používať PEKK.

Príklad 4

Obec Snina pri príležitosti výročia založenia mesta predáva občerstvenie (alkoholické nápoje, čaj, kávu, chlieb s masťou a cibuľou atď.). Keďže obec nemá oprávnenie na podnikanie, nie je povinná použiť na evidenciu tržby prijatej v hotovosti PEKK.

Poznámka

Obec však môže v záujme zabezpečenia potrieb obyvateľov obce a rozvoja obce v súlade s § 4 ods. 3 písm. k) zákona č. 369/1990 Zb. vykonávať vlastnú podnikateľskú činnosť alebo v súlade s písm. l) založiť právnickú osobu. Ak by na uvedenej akcii predávala občerstvenie obec alebo napr. spoločnosť s r. o. založená obcou na základe oprávnenia na podnikanie, sú povinné na evidenciu tržby prijatej v hotovosti alebo iným platobným prostriedkom nahrádzajúcim hotovosť používať PEKK (pozri 1. diel).

3.1.3. Využívanie výsledkov duševnej tvorivej činnosti chránených osobitnými zákonmi [zákon č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon v neskorších predpisov (ďalej len „Autorský zákon“)] ich pôvodcami vrátane vydávania, rozmnožovania a rozširovania literárnych a iných diel na vlastné náklady nie je živnosťou v zmysle § 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „živnostenský zákon“). Preto ak vystúpenia jednotlivých umelcov (hercov, tanečníkov, hudobníkov, stand up komikov atď.), vystúpenia orchestrov alebo hudobných skupín podliehajú pod autorský zákon, nevzťahuje sa na nich v zmysle § 1 ods. 2 zákon č. 289/2008 Z. z.

Povinnosť použiť PEKK sa nevzťahuje ani na predaj originálu autorského diela, ani na predaj jeho rozmnoženiny, ak ju predáva samotný autor diela.

Príklad 5

Na kúpalisku v Podhájskej sú raz ročne organizované slávnosti remesiel, kde svoje výrobky prezentujú a predávajú rôzni remeselníci, ľudoví umelci, ako aj osoby podľa Autorského zákona.

Osoby, na ktoré sa vzťahuje Autorský zákon, nie sú podnikateľmi podľa § 2 ods. 2 písm. b) Obchodného zákonníka, a preto sa na nich nevzťahuje povinnosť evidovať tržbu v PEKK za vlastné predané diela alebo ich rozmnoženiny.

3.1.4. Podľa § 3 ods. 4 živnostenského zákona živnosťou nie je predaj nespracovaných alebo spracovaných rastlinných a živočíšnych výrobkov z vlastnej drobnej pestovateľskej činnosti fyzickými osobami a predaj lesných plodín. Ak uvedený tovar predáva fyzická osoba, ktorá nie je osobou podnikajúcou podľa zákona č. 105/1990 Zb. (pozri 1. diel, príklad 3), nevzťahuje sa na ňu zákon č. 289/2008 Z. z., a preto nie je povinná na evidenciu prijatej tržby použiť PEKK.

Príklad 6

Zväz záhradkárov každoročne organizuje na jeseň výstavu ovocia a zeleniny. Na výstave predávajú ovocie a zeleninu z vlastnej drobnej pestovateľskej činnosti členovia zväzu, ktorých činnosť nie je v súlade s § 3 ods. 4 živnostenského zákona považovaná za živnosť. Nakoľko členovia zväzu záhradkárov nie sú podnikateľmi podľa § 2 ods. 2 písm. b) a ani podľa písm. d) Obchodného zákonníka, nevzťahuje sa na nich zákon č. 289/2008 Z. z., a preto nie sú povinní pri prijatí tržby použiť PEKK.

3.2. Predaj tovaru alebo poskytnutie služby uvedenej v prílohe č. 1 bez oprávnenia na podnikanie

Zákon č. 289/2008 Z. z. sa v súlade s § 1 ods. 2 vzťahuje na podnikateľa, ktorý na základe oprávnenia na podnikanie predáva tovar alebo poskytuje službu uvedenú v prílohe č. 1. V prípade, ak podnikateľ predáva tovar alebo poskytuje službu bez oprávnenia na podnikanie, ide o neoprávnené podnikanie (napr. § 63 živnostenského zákona) a daňový úrad alebo colný úrad oznámi túto skutočnosť orgánu, ktorý vedie príslušný register.

Daňový úrad alebo colný úrad však nemôže do získania oprávnenia na podnikanie uložiť fyzickej osobe alebo právnickej osobe sankcie podľa § 16b zákona č. 289/2008 Z. z., pretože dovedy nie je podnikateľom definovaným v § 1 ods. 2 zákona a citovaný zákon sa na ňu nevzťahuje.

Príklad 7

Fyzická osoba, ktorá má oprávnenie iba na činnosť – prenájom videopások a diskov (príloha č. 1 zákona, kód 77.22), predáva v priebehu roka, ako aj príležitostne na hodoch alebo vinobraní ovocie a zeleninu kúpenú z veľkoskladu bez živnostenského oprávnenia. Na uvedený predaj ovocia a zeleniny sa nevzťahuje výnimka podľa § 3 ods. 4 živnostenského zákona (pozri bod 3.1.4.) a táto činnosť je živnosťou. Z uvedeného dôvodu daňový úrad alebo colný úrad oznámi skutočnosť, že fyzická osoba predáva tovar bez živnostenského oprávnenia (§ 63 živnostenského zákona) okresnému úradu, odboru živnostenského podnikania.

Fyzická osoba, ktorá predáva tovar bez oprávnenia na podnikanie, však nie je podnikateľom definovaným v § 1 ods. 2 zákona č. 289/2008 Z. z., a preto sa tento zákon na ňu až do získania živnostenského

3.3. Poskytnutie služby, ktorá nie je uvedená v prílohe č. 1

Ak podnikateľ poskytuje službu, ktorá nie je uvedená v prílohe č. 1 zákona č. 289/2008 Z. z., nie je povinný používať na evidenciu tržby prijatej v hotovosti alebo iným platobným prostriedkom nahrádzajúcim hotovosť PEKK.

Príklad 8

V pokladnici cirkusu sa predávajú vstupenky na jeho vystúpenia. Činnosť cirkusu spadá podľa ŠKEČ pod kód 90.01 – Scénické umenie.

Pretože táto služba nie je uvedená v prílohe č. 1, na podnikateľa sa nevzťahuje povinnosť evidovať tržbu prijatú na predajnom mieste v PEKK.

3.4. Predaj nákupných poukážok, dobijacích kariet alebo lokálnej meny

Podnikateľ nie je povinný v PEKK evidovať napr. predaj nákupných poukážok [s výnimkou jednoúčelových poukazov u platiteľa DPH (pozri 1. diel)], predaj žetónov, rôznych lokálnych mien (živiec, groš, toliar), oprávňujúcich na nákup tovaru alebo na poskytnutie služby, predaj čipových kariet, resp. dobijacích kariet organizátora podujatia, napr. Accelerationcard alebo ich dobitie. V uvedených prípadoch nejde o predaj tovaru a ani o poskytnutie služby uvedenej v prílohe č. 1, ale o predaj platobného prostriedku nahrádzajúceho hotovosť (ďalej len „platobný prostriedok“). Podnikateľ je však povinný použiť PEKK pri prijatí platby týmto platobným prostriedkom za predaný tovar alebo za poskytnutú službu uvedenú v prílohe č. 1.

Príklad 9

Podnikateľ prevádzkuje lunapark (príloha č. 1 zákona č. 289/2008 Z. z. - kód 93.21 - Činnosti lunaparkov a zábavných parkov). So 6 atrakciami (kolotoč, strelnica, twister, bludisko, lopping, autodróóm) sa zúčastní na hodoch v meste Kežmarok, pričom zákazníci sa preukazujú zaplatením vstupného žetónom pri vstupe na atrakciu. Pri predaji žetónu nie je podnikateľ povinný použiť PEKK, nakoľko žetón nie je tovarom a predaj platobných prostriedkov (žetónov) nie je službou uvedenou v prílohe č. 1.

Vzhľadom na to, že činnosť lunaparku je službou uvedenou v prílohe č. 1, podnikateľ je povinný odovzdať alebo zasláť, resp. sprístupniť v elektronickej podobe zákazníkovi pokladničný doklad pri poskytnutí služby na jednotlivých atrakciách. Pretože v uvedenom príklade žetóny na jednotlivé atrakcie predáva a atrakcie prevádzkuje ten istý podnikateľ, nie je v rozpore so zákonom, ak podnikateľ použije PEKK už pri predaji žetónu (podnikateľ nemusí mať v prevádzke 6 PEKK, ale stačí mu len jedna).

Príklad 10

Účastníci podujatia Slovakia Ring v Orechovej Potôni si môžu zakúpiť občerstvenie u rôznych podnikateľov prostredníctvom dobijacej karty organizátora s názvom Accelerationcard, ktorú je možné nabiť a dobiť iba v hotovosti (5 €, 10 €, 20 €, 50 €).

Pri predaji karty alebo pri jej dobití organizátor podujatia nie je povinný použiť PEKK, pretože nejde o predaj tovaru a ani o poskytnutie služby uvedenej v prílohe č. 1 zákona č. 289/2008 Z. z.

Pri platbe za občerstvenie kartou organizátora je podnikateľ, ktorý poskytuje občerstvenie na základe oprávnenia na podnikanie (§ 1 ods. 2 zákona č. 289/2008 Z. z.), povinný prijatú tržbu zaevidovať v PEKK (pozri 1. diel).

V prípade, ak má účastník podujatia nárok napr. na vrátenie nespotrebovaného kreditu, nepoužitých žetónov, podnikateľ nepostupuje podľa § 8 ods. 4 zákona č. 289/2008 Z. z., tzn. že nie je povinný vyhotoviť a odovzdať zákazníkovi pokladničný doklad z PEKK, nakoľko ani ich predaj nebol povinný evidovať v PEKK.

Vypracovalo: Finančné riaditeľstvo SR
Odbor daňovej metodiky

August 2021